

The Role of Pharmacist in Prevention of COVID-19 Pandemic

Eka Pruidze¹, Tamaz Tchumburidze²

¹MD, Invited Lecturer, Department of social and clinical Pharmacy, Tbilisi State Medical University, Georgia;

²PhD, Professor, Head of department of social and clinical Pharmacy, Tbilisi State Medical University, Georgia

Abstract

After the first case of COVID-19 was confirmed in Georgia, the demand for pharmaceutical care in pharmacies has increased; therefore, the role of pharmacists during the pandemic has become a topic of interest. The aim of the study was to research the importance of pharmaceutical care in pharmacies in prevention of the disease. Study also tried to capture overall attitudes towards involving pharmacists in healthcare projects such as rapid population testing and vaccinations.

The surveys, which were specifically designed to address the role of pharmacists in prevention of pandemic, were administered in 3 groups: 522 patients, 1289 pharmacists, and 200 physicians. The study found that 82.2% of the patients who visited pharmacy during pandemic bought medication for prevention of COVID-19, and took guidance from pharmacists on recommended use of the purchased medication. 66.9% of the patients, 77.1% of the pharmacists, and 43.2% of the physicians believe that pharmaceutical care plays an important role in the prevention of COVID-19. 63.1% of the patients, 52% of the pharmacists and 45% of the physicians have a desire for rapid testing of Covid-19 to be administered in pharmacies as well. The desire for pharmacists to be involved in vaccination was expressed most in patients (43.6%), followed by pharmacists (38.7%), and doctors (36.7%).

The study supports the idea that pharmaceutical care plays an important role in pandemic prevention. Most patients who participated in the study believe that pharmacists should be involved in pandemic prevention activities - Covid tests and vaccinations. It is recommended that the health care system in Georgia develops systematic projects that bring us closer to the Western pharmaceutical experience (GPP). Projects, that support collaboration of

ფარმაცევტების როლი COVID-19-ის პანდემიის პრევენციაში

ეკა ფრუიძე¹, თამაზ ჭუმბურიძე²

¹DM, თსსუ სოციალური და კლინიკური ფარმაციის კათედრის მოწვეული ლექტორი;

²PHD, თსსუ სოციალური და კლინიკური ფარმაციის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი

აბსტრაქტი

COVID-19-ის პირველი შემთხვევა საქართველოში 26 თებერვალს დადასტურდა. ფარმაცევტები, როგორც პირველადი ჯანდაცვის რგოლის აქტიური მუშაკები იმთავითვე ჩაერთვნენ პანდემიასთან ბრძოლაში. ავთიაქებში გაიზარდა მოთხოვნა ფარმაცევტულ ზრუნვაზე.

აქტუალური გახდა, კვლევის საჭიროება, თუ რა როლში მოგვევლინენ ფარმაცევტები პანდემიის დროს. კვლევის მიზანს შეადგენდა შეგვესწავლა ავთიაქებში ფარმაცევტული ზრუნვის მნიშვნელობა დაავადების პრევენციაში. ასევე, შესაძლებელია თუ არა ფარმაცევტების ჩართვა ჯანდაცვის ისეთ პროექტებში, როგორცაა მოსახლეობის სწრაფი ტესტირება და კოვიდ აცრები, დასავლეთის გამოცდილების - კარგი საავთიაქო პრაქტიკის (GPP) საქართველოში გადმოტანა.

მეთოდები: კვლევა ჩავატარეთ რესპონდენტების 3 ჯგუფში: 522 პაციენტთან, 1289 ფარმაცევტსა და 200 ექიმთან.

აღმოჩნდა, რომ პანდემიის დროს ავთიაქში შემოსული პაციენტების 82.2% მედიკამენტებთან ერთად ყიდულობდა კოვიდის საპრევენციო საშუალებებს და იღებდა რეკომენდაციებს მისი სწორად გამოყენების შესახებ. პაციენტების 66.9%, ფარმაცევტების 77.1% და ექიმების 43.2% თვლის, რომ ფარმაცევტული ზრუნვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს COVID 19-ის პრევენციაში. პაციენტების 63.1% -ს აქვს მოთხოვნა კოვიდის სწრაფი ტესტირებები გადავიდეს ავთიაქებში, რასაც დაეთანხმა ფარმაცევტების 52 % და ექიმების - 45%. კვლევის შედეგებმა გამოვალინა რომ ფარმაცევტების კოვიდ აცრებში ჩართულობაზე ყველაზე მეტი მზაობა - 43.6% გამოავლინეს პაციენტებმა, წინააღმდეგობა კი ფარმაცევტებმა (38.7%) და ექიმებმა (36.7%), რაც მიგვანიშნებს ჯანდაცვის სისტემის მოუმზადებლობაზე ამ მიმართულებით.

კვლევის შედეგად ვასკვნით, რომ ფარმაცევტების მიერ ავთიაქებში განხორციელებული ფარმაცევტული ზრუნვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პანდემიის პრევენციაში. საქართველოში პაციენტების უმრავლესობას

medical professionals and ensures training of pharmacists along with physicians in pandemic prevention, should be planned.

Key words: Pharmaceutical Care, COVID-19, Vaccination, Rapid Testing.

Abbreviations: GPP – Good Pharmacy Practice

გაუჩნდა მოთხოვნა ფარმაცევტები ჩაერთონ პანდემიის საპრევენციო ღონისძიებებში - კოვიდ ტესტირებებსა და აცრებში. რეკომენდებულია, ჯანდაცვის სისტემამ შეიმუშაოს სისტემური პროექტები, რომელიც დაგვაახლოვებს დასავლურ გამოცდილებასთან, კარგი სააფთიაქო პრაქტიკის პრინციპებთან. დაიგეგმოს ღონისძიებები, რომელიც მოახდენს სპეციალისტების კოლაბორაციას და უზურუნველყოფს ექიმებთან ერთად ფარმაცევტების მომზადებას, სწავლებას და მეტ ჩართულობას პანდემიის საპრევენციო პროექტებში.

საკვანძო სიტყვები: ფარმაცევტული ზრუნვა, COVID-19, ვაქცინაცია, სწრაფი ტესტები.